

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Karlštejn, okres Beroun

267 18 Karlštejn 67

Identifikátor školy: 600 042 880

Termín konání orientační inspekce: 17. a 18. září 2001

Čj.	022 225/01-5080
Signatura	ob2bv101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Karlštejn, okres Beroun má tři třídy, které v tomto školním roce navštěvuje 35 žáků pěti ročníků prvního stupně. První třída spojuje žáky prvního a druhého ročníku, druhá třída žáky třetího a čtvrtého ročníku a ve třetí třídě je vyučován samostatně pátý ročník. Vyučuje se podle vzdělávacího programu Obecná škola, č.j. 12 035/97-20. Jako povinný cizí jazyk je ve čtvrtém ročníku vyučována němčina, v pátém ročníku angličtina. Pro výuku tělesné výchovy je k dispozici přílehlé hřiště a tělocvična místní TJ. Součástí školy je školní družina s kapacitou 25 žáků, v níž je aktuálně zapsáno 20 žáků. Škola pracuje jako zálohová organizace, bez právní subjektivity. V budově je školní jídelna, která není součástí školy.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní časová dotace přidělená českému jazyku v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu příslušného vzdělávacího programu. Nepovinné předměty a zájmové útvary se vztahem k českému jazyku nejsou ve škole zavedeny. Vyučující zpracovali pro všechny třídy časové tematické plány učiva, které respektují osnovy daného předmětu. Bezprostřední příprava na hospitované hodiny byla ze strany vyučujících celkově na průměrné úrovni.

Výuku ve všech ročnících zajišťují tři vyučující, z nichž jedna nemá příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost; tento nedostatek neměl negativní vliv na průběh výchovně vzdělávacího procesu. Žáci se učí v kmenových učebnách, které jsou pěkně upraveny. Třídy jsou vybaveny nástěnnými tabulemi, je v nich umístěna základní didaktická technika; ve sledovaných hodinách byl využit jedenkrát zpětný projektor, v jednom případě tři žáci (ze třetího ročníku) pracovali s počítačem. Ve výuce se používaly především učebnice (které měly funkci pracovních sešitů), rozličné kartičky, obrázky, různý spotřební materiál pro sestavení výrobku, ojediněle Pravidla českého pravopisu. Ke zpestření vyučovacího procesu byla vhodně zařazena četba knih z fondu školní knihovny. Ve sledovaných hodinách byly zjištěny dílčí nedostatky z hlediska dodržování psychohygienických zásad - v členění výuky, nezařazení relaxačních aktivit. Podmínky výuky byly celkově hodnoceny stupněm průměrný.

Vyučovací proces byl s výjimkou dvou hodin organizován ve dvou odděleních; probíhal v lavicích a v prvním ročníku i mimo ně. Sledované hodiny byly založeny na frontálním způsobu výuky. Hlavními učebními metodami byl řízený rozhovor, společné řešení daných úloh a samostatné práce žáků; jen ve dvou případech byly funkčně využity činnosti ve dvojicích nebo trojicích. Jedna hodina byla svým jednotvárným průběhem pro žáky málo podnětná. Bohatě svým obsahem a střídáním činností byly hodiny v první třídě. Vyučující dbali na uplatňování zásady názornosti (ve velké míře byl tento jev zaznamenán při slohové výuce) a přiměřenosti; žáky vedli k aplikaci učiva. Pozitivně působil citlivý individuální přístup k žákům v prvním a druhém ročníku. Všichni vyučující respektovali osobní tempo žáků. Organizace, metody a formy výuky byly celkově průměrné.

V úvodní části většiny sledovaných hodin byli žáci seznámeni s programem, v jednom případě motivováni herními prvky. Ojediněle bylo učivo aktualizováno; efektivní a cílená průběžná motivace byla zaznamenána při výuce v prvním a druhém ročníku. Žáci byli hlavně motivováni obsahem používaných textů a jednou vytvářením vlastního výrobku. Za své výkony byli žáci během výuky hodnoceni slovně, známkou, v nižších třídách také různými obrázky. V závěru vyučovacích jednotek nebyla věnována patřičná pozornost shrnutí učiva a zhodnocení.

Motivace a hodnocení byly celkově průměrné.

V hospitovaných hodinách bylo vytvořeno nestresové pracovní klima. Většina žáků dbala na dodržování základních pravidel kulturního jednání a vystupování. Pozitivně bylo hodnoceno vedení žáků nižších ročníků ke kooperaci při činnostech ve dvojicích či trojicích. O chudé slovní zásobě svědčil strohý mluvní projev žáků, časté byly jednoslovné nebo velmi stručné odpovědi na položené otázky. Ve vyjadřování některých vyučujících se zbytečně objevovaly nespisovné prvky. V oblasti komunikace a interakce byla pozitiva a negativa v rovnováze.

Výuka českého jazyka byla celkově hodnocena stupněm průměrný.

Matematika

Časová dotace předmětu odpovídá ve všech třídách učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Osnovy jsou plněny. V souladu s příslušnými osnovami jsou i časové tematické plány vyučujících, sestavované s ohledem k obsahu používaných pracovních sešitů. Aktuální příprava vyučujících měla vzhledem ke stavbě zhlédnutých hodin celkově průměrnou úroveň.

Dva učitelé mají pro daný typ školy požadovanou kvalifikaci. Jedna vyučující nesplňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti, tato skutečnost však v zásadě neměla negativní vliv na kvalitu její práce ve sledovaných hodinách.

Všechny učebny jsou vzhledem k aktuálnímu počtu žáků ve třídách dostatečně prostorné a vybavené přiměřeným žákovským nábytkem a koberci. K dispozici byly zpětné projekory. V každé učebně je instalován jeden funkční počítač s matematickými výukovými programy, v jedné třídě byla využita zvuková nahrávka k procvičování násobilky. V jedné učebně zcela chybí tabule. Všichni žáci měli pracovní sešity z jednotné řady, v pátém ročníku také běžné školní sešity, v zásobě byly rovněž různé kopírované texty. Nejmladší žáci měli počítadla, kostky a další drobné pomůcky. Materiální podmínky výuky předmětu byly celkově na průměrné úrovni.

Základní hygienické podmínky byly ve třídách vytvořeny. Prostředí je zde příjemné a podnětné. Výzdoba slouží k aktualizaci učiva, využito je též výtvarných prací žáků. S výjimkou první a druhé třídy neměli žáci v průběhu intenzivně vedených hodin možnost vhodné relaxace. Celkově byly proto psychohygienické podmínky zhlédnuté výuky hodnoceny jako průměrné.

Ve většině hospitovaných hodin měla výuka převážně tradiční charakter. Hlavní metodou ve třetí až páté třídě bylo postupné frontální řešení příkladů, nejčastěji z pracovních sešitů. Použit byl zpětný projektor - jednak ke zveřejnění výsledků cvičení, jednak jím byla ne příliš vhodně nahrazena klasická tabule. K práci na PC se dostali pouze dva až tři žáci. Ve třetím a čtvrtém ročníku byly pro rychlejší počítáře k dispozici rozšiřující příklady. Práce žáků s alternativní literaturou pozorována nebyla. Skupinové práce v rámci ročníku, kooperativní techniky ani jiné metody aktivního učení nebyly téměř uplatňovány. Pestřejší stavbu měla výuka v prvním a druhém ročníku, kde učitelka využila nízkého počtu přítomných žáků k uplatnění individuálního přístupu. Ve všech hodinách bylo učivo dostatečně procvičeno. Celkově měla organizace hodin průměrnou úroveň.

Na počátku jednotlivých hodin pamatovali učitelé na vstupní motivaci, v průběhu vyučování byli žáci občas slovně povzbuzováni, příležitostně dostávali známky, podle potřeby se některým dostávalo individuální pomoci. V některých případech měli během práce možnost mechanického ověření správných výsledků. Pochvala zazněla jen výjimečně. Zařazeny byly drobné soutěže. (V uplynulém školním roce se žáci např. zúčastnili soutěže „Klokánek“). V závěru hodin bylo využito celkového shrnutí a zhodnocení práce. Písemnosti žáků jsou učiteli opravovány. Velmi pěkně motivovala žáky vyučující v prvním a druhém ročníku. Přes nízkou četnost zařazení činnostních a kooperativních forem výuky všichni žáci v hodinách

soustředěně pracovali a z hlediska účinnosti byla jejich motivace hodnocena jako velmi dobrá.

Žáci vesměs znali a dodržovali dohodnutá pravidla chování a komunikace. Na vyučující se obraceli se samozřejmostí a důvěrou. Měli prostor pro vyjádření vlastního názoru, v tradičně pojatých hodinách však cíleně k rozvoji diskuse motivování nebyli. K vlastním formulacím byli vyzváni jen někteří žáci a jen výjimečně. Interakce a komunikace v hodinách matematiky byla celkově průměrná.

Výuka předmětu měla v souhrnu průměrnou úroveň.

Hodnocení průběhu vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika

Výuka ve sledovaných předmětech byla celkově hodnocena stupněm průměrný.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Dlouhodobé koncepční záměry z hlediska rozvoje školy nebyly předloženy. Pro tento školní rok byl ředitelem písemně zpracován stručný dokument Koncepční plány a úkoly školy pro školní rok 2001/2002. Z materiálu není patrné, že by byla provedena analýza výchozího stavu, podmínek, potřeb a možností; má obecný charakter. U jednotlivých uvedených úkolů chybí jejich konkretizace, nejsou zadány termíny jejich plnění a určena osobní zodpovědnost; nejsou v něm stanoveny priority daného období. Vyučující byly seznámeny s tímto písemným materiálem při jednání pedagogické rady, jeden jeho výtisk byl předán zástupci Obecního úřadu Karlštejn. Krátkodobé plány (týdenní nebo měsíční) týkající se činnosti školy ředitel nezpracovává; některé plánované úkoly má zaznamenány heslovitě ve svém osobním diáři.

Učební plán odpovídá deklarovanému vzdělávacímu programu. V době konání inspekce nebyla zavedena výuka nepovinných předmětů ani zahájena činnost zájmových útvarů.

Pro vlastní výchovně vzdělávací práci mají vyučující zpracovány časové tematické plány, které jsou obsahově v souladu s příslušnými osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Škola vykazuje jednoho integrovaného žáka, pro něhož nebyl dosud písemně vypracován individuální vzdělávací plán na tento školní rok.

Organizační struktura je jednoduchá a zřetelná a plně postačuje k zajištění denního provozu. Vedle ředitele školy jsou zde další dvě třídní učitelky a vychovatelka školní družiny, která také v částečném pracovním úvazku vyučuje předmětům výchovného charakteru. Dalšími pracovníky jsou školnice a uklízečka.

Předepsaná dokumentace upravující výchovně vzdělávací činnost školy je vedena. Řád školy je tvořen řadou dílčích dokumentů (Organizační řád školy pro školní rok 2001/2002, Denní řád školy, Režim a vnitřní řád školy aj.). Obsahuje předepsaná ustanovení, kapitolu o právech žáků i zákaz zneužívání návykových látek a byl projednán v pedagogické radě. Jsou zde také volně deklarovány některé požadavky přesahující kompetence školy - požadavky na oblečení žáků, chování žáků o prázdninách aj. V tzv. Denním řádu školy jsou m.j. obsaženy stručné řady některých pracovišť (školní družina, hřiště, tělocvična). Pedagogická rada jedná pravidelně pětkrát ročně, popř. podle aktuální potřeby. Záznamy z porad jsou vedeny. Metodický orgán ani žakovský poradní orgán ustanoveny nebyly. Rozhodnutí ředitele o odkladu školní docházky mají potřebné náležitosti. Výroční zpráva poskytuje požadované informace o činnosti školy. Příležitostně se škola prezentuje v regionálním tisku.

Přenos informací uvnitř školy je řádně zajištěn. Rodiče jsou průběžně informováni pomocí notýsků a žakovských knížek. Svolávány jsou třídní schůzky, rodiče si dle sdělení ředitele mohou dohodnout individuální návštěvu školy. Z jejich řad je zvolen tříčlenný výbor

spolupracující s vedením školy. Pořádána byla žákovská vystoupení pro veřejnost (tzv. akademie), organizovány jsou pobytové zájezdy žáků do přírody, škola v přírodě, zájezdy do divadel, bruslení a pod. Výuka plavání je řádně zajištěna. Spolupráce se zřizovatelem je funkční zejména v materiální oblasti, vybudovány byly např. nové žákovské šatny.

Kontrola provozu školy je prováděna ředitelem prakticky denně. Kontrola výchovně vzdělávací činnosti formou hospitací je plánována do konce kalendářního roku 2001 (heslovité záznamy jsou v osobním diáři ředitele). V třídních knihách z minulého školního roku je evidováno celkem 8 hospitací, které nejsou zachyceny v sešitě hospitací (který ředitel předložil), ale naopak jsou v něm zápisy o hospitacích, které v třídních knihách nebyly vůbec uvedeny. Rozbory hodin provedené ředitelem školy v průběhu inspekce nepostihly v dostatečné hloubce jednotlivé aspekty vyučovacího procesu. Na pedagogických radách není pravidelně prováděna analýza výsledků hospitační činnosti, která by motivovala vyučující k uplatňování rozmanitých metod a forem práce ve výuce. V oblasti hospitační činnosti jsou značné rezervy, kontrola není systematická a cílená. Další podklady o kontrolní činnosti prováděné ředitelem nebyly předloženy. V letošním školním roce do doby konání inspekce nebyly provedeny ze strany ředitele žádné hospitace. Ředitel nevyužívá systematické evaluační nástroje k zjišťování úrovně vědomostí žáků školy. Příležitostně získává poznatky o úspěšnosti žáků v navazující úplné základní škole.

Při orientační kontrole povinné dokumentace byly inspekcí zjištěny některé formální nedostatky. V záhlaví třídních knih ze školních roků 2000/2001 a 2001/2002 byl použit nesprávný název školy. Drobné nedostatky v katalogových listech byly uvedeny do pořádku v průběhu inspekce. Kontrola majetku (inventarizace) proběhla řádně podle pokynů zřizovatele ke dni 28. listopadu 2000.

Řízení školy je operativní a dostatečně zajišťuje běžný denní provoz i plánované akce pro žáky. Značná část iniciativy pracovníků je věnována právě organizování těchto akcí, popř. vedení zájmové činnosti žáků i péči o podnětnou výzdobu školy a učeben. Ve sboru je vytvořena příznivá pracovní atmosféra. Začínající a současně nekvalifikovaná vyučující má stanovenou uvádějící učitelku, která jí poskytuje neformální pomoc při řešení aktuálních potřeb; plán systematického a promyšleného uvádění do školní problematiky předložen nebyl.

Kritéria pro přidělování mimotarifních složek platů byla zpracována. Jde spíše o výčet nejrozumnějších možných hledisek, bez výraznějšího akcentu na zavádění aktivních forem učení a bez stanovení priorit.

Škola má vzhledem k nízkému počtu žáků malé finanční možnosti realizovat akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, omezený je také nákup literatury i odběr časopisů. V učitelské knihovně je s výjimkou titulů věnovaných nápravě specifických poruch učení jen minimum moderní pedagogické literatury, didaktická literatura prakticky chybí. Výstupy z kontrolní činnosti se do vedení lidí promítají jen v malé míře. Vedení pedagogických pracovníků je založeno spíše na důvěře. Rezervy jsou zejména v systematickém vedení pracovníků k zařazování heuristických, činnostních a dalších aktivizujících metod do výuky a k celkovému přerodu pojetí školy.

V oblasti plánování jsou negativa a pozitiva téměř v rovnováze, organizování má průměrnou úroveň, stejně jako vedení a motivování pracovníků. Citelně slabá místa jsou v oblasti kontrolních mechanismů.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy vytváří pro výuku celkově průměrné systémové podmínky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí ŠÚ Beroun o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 92/96 ze dne 20. února 1996
- Třídní knihy ze školních roků 1997/1998 až 2001/2002
- Třídní výkazy a katalogové listy
- Řád školy (Organizační řád školy 2001/2002 ZŠ Karlštejn, Režim a vnitřní řád školy, Denní řád školy)
- Záznamy z pedagogických rad
- Rozvrh hodin
- Koncepční plány a úkoly školy pro školní rok 2001/2002
- Časové tematické plány učiva českého jazyka a matematiky
- Sešity žáků
- Žákovské knížky a notýsky
- Přehled kvalifikace pedagogických pracovníků vypracovaný a potvrzený ředitelem školy dne 18. září 2001 pod č.j. 18/2001
- Výroční zpráva o činnosti školy ZŠ Karlštejn ze dne 3. září 2001
- Rozhodnutí MŠMT č.j. 13 396/2001-22 ze dne 22. března 2001 o udělení výjimky z počtu žáků
- Kritéria pro přiznání výše osobních příplatků
- Hospitační záznamy ředitele školy
- Záznamy inventarizace majetku ze dne 28. listopadu 2000
- Inspekční zprávy č.j. 0247/98-2084 ze dne 13. ledna 1998 a č.j. 021 156/98-2801 ze dne 4. června 1998

ZÁVĚR

Školní budova je dobře udržovaná, vzhledem k aktuálnímu počtu žáků dostatečně prostorná a poskytuje celkově příjemné a podnětné prostředí pro výuku i další činnosti.

Sledována byla výuka dvou vybraných předmětů - českého jazyka a matematiky. Učební plán a učební osnovy byly ve všech ročnících respektovány.

Z hlediska personálního obsazení sledovaných předmětů chybí u jedné vyučující předepsaná kvalifikace. Materiální podmínky vytvořené ve zhlédnutých hodinách byly celkově na průměrné úrovni. Základní psychohygienické podmínky v učebnách byly dodrženy. V některých hodinách chyběla žákům možnost včasné relaxace.

Podmínky zhlédnuté výuky byly celkově hodnoceny jako průměrné.

Motivace žáků v českém jazyce měla celkově průměrnou, v matematice velmi dobrou úroveň. Ve většině pozorovaných hodin nebyly dostatečně rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků, oblast komunikace a interakce byla hodnocena jako průměrná.

Ve sledovaných hodinách převládala tradiční frontální výuka, celkově hodnocená jako průměrná.

Řízení školy je dostatečně operativní. Ve sboru je vytvořena pozitivní atmosféra. Plánování není pojato jako ucelený systém, organizace umožňuje plynulý chod školy i konání některých nadstandardních mimoškolních aktivit pro žáky. Ve vedení a motivování pracovníků chybí důsledný apel na modernizaci pojetí výuky. Slabým článkem je oblast kontroly.

Celkově jsou systémové podmínky vzdělávání hodnoceny jako průměrné.

V porovnání s výsledky posledních inspekčních zpráv ze závěru školního roku 1997/1998, kdy zhlédnutá výuka byla hodnocena jako průměrná až spíše podprůměrná a řízení školy jako spíše podprůměrné, došlo ve sledovaných oblastech k mírnému zlepšení.

Pro výkon inspekce vytvořil ředitel velmi dobré podmínky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Jiroš	.....
Člen týmu	Mgr. Miroslava Březinová	.....

V Berouně dne 4. října 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. října 2001

Razítko

Ředitel školy

Mgr. Martin Mestek

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KÚ Středočeského kraje	2001-10-31	022 268/01-5080
OÚ Karlštejn	2001-10-31	022 269/01-5080

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány